

Tổ chức ActionAid Quốc tế tại Việt Nam

Văn phòng Quốc gia

Phòng A201, Tòa nhà HEAC

14 - 16 Hàm Long, Hà Nội, Việt Nam

ĐT: +84 4 39439866

Fax: +84 4 39439872

Email: mail.aav@actionaid.org

Website: www.actionaid.org/vi/vietnam

CHO PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM GÁI:

Nơi giấc mơ thành sự thật

TÓM TẮT CHÍNH SÁCH

GIỚI THIỆU

Giới thiệu

Chính phủ Việt Nam đã phê chuẩn các công ước quốc tế nghiêm cấm bạo lực đối với phụ nữ ở những nơi riêng tư cũng như công cộng như Công ước về Xóa bỏ mọi Hình thức Phân biệt Đối xử với Phụ nữ (CEDAW), Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa (ICESCR) và Công ước quốc tế về các quyền dân sự, chính trị (ICCPR). Điều này thể hiện sự đồng tình và cam kết của Chính phủ Việt Nam trong việc tuân thủ các quy định quốc tế nhằm đảm bảo sự đối xử công bằng đối với phụ nữ, từ đó thúc đẩy các quyền của phụ nữ trong xã hội. Theo số liệu thống kê từ một báo cáo năm 2010 của UNIFEM (nay là UN Women), Chính phủ Việt Nam đã thành công trong thúc đẩy quyền phụ nữ trong phát triển kinh tế, nâng tỷ lệ nữ giới tham gia vào lực lượng lao động lên 46,6%.

Tuy nhiên, ngoài những thành tựu đạt được, phụ nữ Việt Nam vẫn rất dễ bị tổn thương trước những thách thức hàng ngày do bạo lực, sự phân biệt đối xử và tình trạng thiếu các cơ hội kinh tế gây ra. Trong đó đặc biệt lo ngại việc phụ nữ phải chịu mức độ bạo lực và quấy rối tình dục cao ở nơi công cộng và nơi làm việc. Báo cáo này sẽ đưa ra những bằng chứng cụ thể cho luận điểm trên. Ví dụ như, 87% phụ nữ và trẻ em gái đã từng bị quấy rối tình dục nơi công cộng; có tới 89% nam giới và những người chứng kiến đã thấy các hành vi này. Đáng lưu ý là phần lớn người bị hại khi phải đối mặt với tình huống bị quấy rối tình dục hoàn toàn bị động và những người chứng kiến hoàn toàn thờ ơ - 66% phụ nữ và trẻ em gái được phỏng vấn không có bất kỳ hành động phản ứng nào và 65% nam giới và người chứng kiến không hề có các hành động can thiệp. Điều này không chỉ đồng nghĩa với việc những kẻ thủ phạm vẫn đang tự do ngoài vòng công lý mà nghiêm trọng hơn, bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em gái đã trở thành một vấn đề bình thường và được “chấp nhận” bởi đại bộ phận xã hội.

Quấy rối và bạo lực tình dục gây ra những tác động vô cùng lớn cho toàn xã hội nói chung và cho bản thân phụ nữ và trẻ em gái nói riêng - làm giảm hiệu quả công việc, gây mất tự tin và ảnh hưởng xấu tới thể chất và tinh thần của những người bị hại. Do đó, đảm bảo môi trường sống an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái khỏi các nguy cơ bị quấy rối và bạo lực tình dục là một việc làm hết sức cấp thiết. Dựa trên kết quả cuộc khảo sát được ActionAid Việt Nam và Trung tâm nghiên cứu Giới, Gia đình và Môi trường trong Phát triển (CGFED) cùng thực hiện, bản Tóm tắt Chính sách này sẽ đề cập đến 8 nội dung chính liên quan tới tính an toàn, an ninh và phẩm giá của phụ nữ và trẻ em gái ở những nơi công cộng thuộc các vùng đô thị, bao gồm:

- Những rủi ro tiềm tàng đối với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng tại các vùng đô thị
- Những hình thức quấy rối tình dục với phụ nữ và trẻ em gái nơi công cộng
- Những địa điểm diễn ra hành vi quấy rối tình dục
- Thời gian và tần suất xảy ra các vụ quấy rối tình dục
- Nhận dạng của người gây ra hành vi quấy rối
- Phản ứng của nạn nhân với các hành vi quấy rối tình dục

- Phản ứng của những người xung quanh với các hành vi quấy rối tình dục
- Những biện pháp phụ nữ và trẻ em gái sử dụng để tự vệ đối với hành vi quấy rối tình dục nơi công cộng

Ước mơ về một thành phố an toàn liệu có thành sự thật?

ActionAid định nghĩa “thành phố an toàn” là nơi phụ nữ và trẻ em gái – bất kể họ được sinh ra ở thành phố, nhập cư để làm việc, học tập hay đến với mục đích du lịch, tham quan - đều có thể tự do di chuyển không lo bị hành hung; tự do lựa chọn cách ăn mặc không lo bị quấy rối; đến trường không bị trêu đùa kỳ thị, xa lánh; làm việc trong môi trường an toàn với nhận thức đầy đủ về quyền của bản thân; tiếp cận và sử dụng các dịch vụ công như giáo dục, y tế, nhà ở và cấp nước mà không bị sách nhiễu. Ở đó, họ được tham gia vào các hoạt động giải trí, được tiếp cận các dịch vụ an ninh và pháp luật công bằng, minh bạch, được đưa ra ý kiến trong quá trình lập kế hoạch của thành phố, bày tỏ quan điểm về những vấn đề quan trọng và có niềm tin vào các cơ quan Chính phủ. Phụ nữ và trẻ em gái cảm thấy an toàn trong chính ngôi nhà của họ cũng như ở trường và nơi làm việc. Họ có thể tự do di chuyển tới bất kỳ địa điểm nào trong thành phố mà không gặp nguy hiểm, dù ban ngày hay ban đêm. Họ được đối xử công bằng như nam giới và tiếng nói của họ được tôn trọng. Họ tự hào về thành phố của mình.

Phương pháp thực hiện

Khảo sát “**Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Nơi giấc mơ thành sự thật**” được ActionAid Việt Nam và Trung tâm nghiên cứu Giới, Gia đình và Môi trường trong Phát triển (CGFED) phối hợp thực hiện năm 2014. Khảo sát thu thập ý kiến của hơn 2.000 cư dân tại các địa bàn ở Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh (TP HCM) về thái độ và trải nghiệm cá nhân trong vấn đề quấy rối tình dục nơi công cộng. Quá trình thiết kế khảo sát tuân thủ nghiêm ngặt các hướng dẫn trong bộ công cụ Kiểm toán An toàn có sự tham gia của ActionAid Quốc tế¹ cũng như tận dụng tối đa kinh nghiệm thực tiễn tại các quốc gia nơi ActionAid đã áp dụng bộ công cụ này. Dựa trên kết quả khảo sát,

1 Bộ công cụ Kiểm toán An toàn có sự tham gia hướng dẫn cụ thể quy trình Kiểm toán An toàn theo 4 giai đoạn: (1) lập kế hoạch và thiết kế, (2) triển khai, (3) phân tích và lập báo cáo, (4) giám sát và đánh giá. Đồng thời, các công cụ có thể sử dụng trong Kiểm toán An toàn cũng được chọn lọc và giới thiệu trong Bộ công cụ này.

báo cáo tổng kết sẽ chỉ ra nhu cầu thiết thực và cấp bách trong việc cải thiện các chính sách hiện hành nhằm đảm bảo an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái ở các khu vực công cộng nơi thành thị. Qua đó, báo cáo cũng sẽ đưa ra các kiến nghị chính sách phù hợp để bảo vệ các quyền cơ bản cho phụ nữ và trẻ em gái, đặc biệt là nhóm đối tượng di cư tới các vùng đô thị của Việt Nam.

Giải thích thuật ngữ

- **Bạo lực** trong bản tóm tắt chính sách này bao hàm các hình thức quấy rối và hành hung đối với phụ nữ, hầu hết là các lao động nữ và trẻ em gái nhập cư tại các khu vực công cộng.
- **Quấy rối tình dục** bao gồm các cử chỉ, hành vi khiến đối phương cảm thấy khó chịu về mặt tâm lý và tình dục như việc nam giới nhìn chằm chằm, cố ý để lộ các bộ phận sinh dục, huýt sáo trên gheo, bình phẩm về hình thức bên ngoài hay ve vãn, tán tỉnh bằng các tin nhắn gợi dục.
- **Xâm hại tình dục** bao gồm các tác động thể xác gây ảnh hưởng xấu đến thể chất và tinh thần của đối phương như sàm sỡ, hiếp dâm và cưỡng bức quan hệ tình dục.
- **Nơi công cộng** được hiểu là những không gian bên ngoài ngôi nhà, nơi mọi người gặp gỡ, học tập, thư giãn và tham gia vào các hoạt động xã hội, ví dụ như đường phố, bến xe buýt, bến xe khách, phương tiện giao thông công cộng, công sở, nhà máy, chợ/siêu thị, trường học, bệnh viện, khu triển lãm, nhà hàng, công viên, sân vận động và rạp chiếu phim, v.v..²
- **An toàn** của phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng có nghĩa là phụ nữ và trẻ em gái cảm thấy thoải mái, vui vẻ và tự tin thay vì phải lo lắng, sợ hãi và cảnh giác cao mỗi khi tới những nơi công cộng.³

Đối tượng khảo sát

Tổng số người tham gia trả lời phỏng vấn là 2.046 người, chia thành 2 nhóm: (1) phụ nữ và trẻ em gái và (2) nam giới và người chứng kiến. 100% người tham gia nằm trong độ tuổi từ 16 trở lên. Nhóm những người chứng kiến bao gồm cả nữ giới và nam giới, là những người thường xuyên có mặt tại các địa điểm khảo sát và có nhiều khả năng chứng kiến các hành vi quấy rối tình dục đối với phụ nữ và trẻ em gái. Phân loại đối tượng phỏng vấn được trình bày trong Bảng 1 dưới đây:

2 Đây là những định nghĩa do phụ nữ và trẻ em gái đưa ra trong cuộc khảo sát nhanh về Bạo lực giới đối với phụ nữ và trẻ em gái nơi công cộng do ActionAid Việt Nam thực hiện trong tháng 5/2013 tại Hà Nội và TP HCM.

3 Nguồn tương tự

Bảng 1: Số người trả lời phỏng vấn theo khu vực

	Quận	Phụ nữ và trẻ em gái	Nam giới và người chứng kiến	TỔNG
TP HCM	Bình Tân	150	51	201
	Gò Vấp	187	52	239
	Quận 1	149	50	199
	Quận 4	137	55	192
	Thủ Đức	131	50	181
Hà Nội	Cầu Giấy	147	58	205
	Hai Bà Trưng	155	60	215
	Long Biên	154	54	208
	Tây Hồ	149	51	200
	Thanh Xuân	147	59	206
	TỔNG	1506	540	2046

NHỮNG PHÁT HIỆN CHÍNH

Những phát hiện chính

1. Những rủi ro tiềm tàng đối với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng tại các vùng đô thị

Theo kết quả khảo sát, 45% số mẫu ở cả hai nhóm đều đồng tình rằng, so với các rủi ro khác như tai nạn giao thông, cướp giật và móc túi, quấy rối tình dục là vấn đề có nguy cơ xảy ra cao nhất đối với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng tại các vùng đô thị. Xâm hại tình dục và hiếp dâm, theo đó, cũng là mối lo lớn đối với 17% phụ nữ và trẻ em gái và 14% nam giới và người chứng kiến.

45% số mẫu ở cả hai nhóm đều đồng tình rằng, quấy rối tình dục là vấn đề có nguy cơ xảy ra cao nhất đối với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng tại các vùng đô thị.

2. Những hình thức quấy rối tình dục với phụ nữ và trẻ em gái nơi công cộng

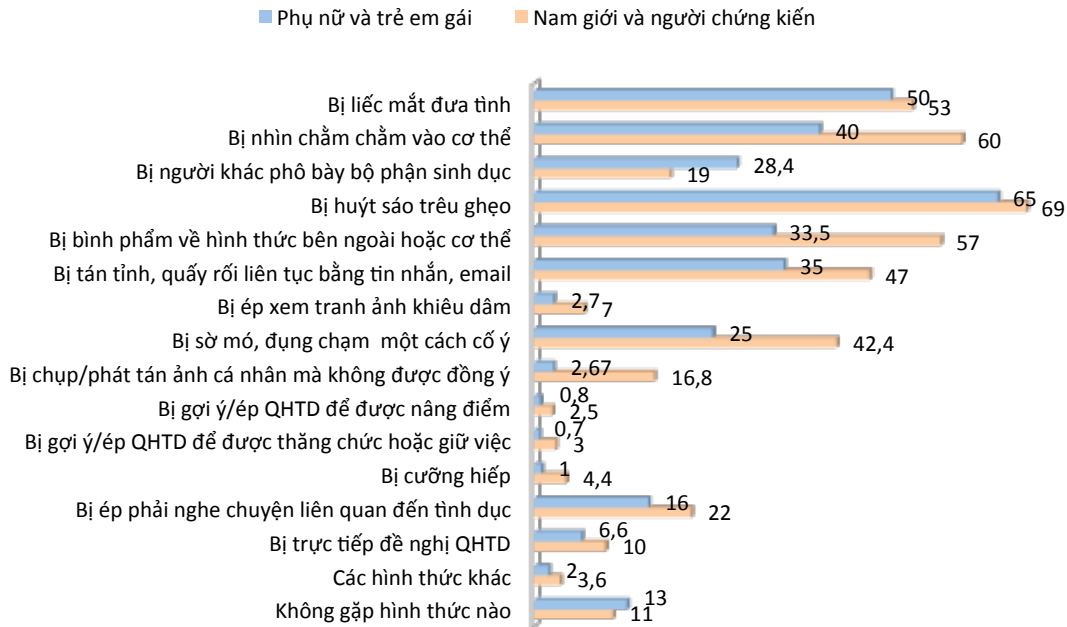
87% phụ nữ và trẻ em gái đã từng bị quấy rối tình dục và có tới

89% nam giới và người chứng kiến từng chứng kiến những vụ việc này. Các hành vi quấy rối tình dục thường thấy bao gồm huýt sáo, trêu ghẹo, bình phẩm về hình thức bề ngoài, nhìn chằm chằm vào một bộ phận nhạy cảm trên cơ thể và sờ mó một cách cố ý vào người đối phương.

Đa số người được hỏi ở cả hai nhóm đều **đã từng chứng kiến hay phải đối mặt với một số hình thức quấy rối tình dục ở nơi công cộng**. Khảo sát cho thấy 87% phụ nữ và trẻ em gái đã từng bị quấy rối tình dục và có tới 89% nam giới và người chứng kiến từng chứng kiến những vụ việc này. Các hành vi quấy rối tình dục thường thấy bao gồm huýt sáo, trêu ghẹo, bình phẩm về hình thức bề ngoài, nhìn chằm chằm vào một bộ phận nhạy

cảm trên cơ thể và sờ mó một cách cố ý vào người đối phương. Thêm vào đó, 50% phụ nữ và trẻ em gái khẳng định rằng họ đã từng bị người đàn ông liếc mắt đưa tình.

Hình 1: Các hình thức quấy rối tình dục đối với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng tại các vùng đô thị (%)

Nguồn: Khảo sát đường phố “Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?” - 2014

Mỗi nhóm nghề nghiệp và mỗi nhóm tuổi khác nhau thường gặp phải những hành vi quấy rối tình dục khác nhau. Nghiên cứu chỉ ra rằng, 73% học sinh, sinh viên trong độ tuổi 16-23 thường gặp phải hành vi huýt sáo trên gheo. Trong khi đó, công chức nhà nước thường bị bình luận về hình thức bên ngoài hoặc về cơ thể họ và nhân viên văn phòng chủ yếu bị quấy rối bằng những tin nhắn, email, hình ảnh và đôi khi bằng lời nói có mục đích ve vãn, tán tỉnh.

3. Những địa điểm diễn ra hành vi quấy rối tình dục

Đường phố được coi là nơi có nguy cơ xảy ra các vụ quấy rối tình dục cao nhất theo đánh giá của 57% phụ nữ/trẻ em gái và 47% nam giới/người chứng kiến. Địa điểm có nguy cơ cao thứ hai là công viên với lần lượt 11% và 19% đối tượng của hai nhóm đồng tình. 20% trẻ em gái trong độ tuổi 16-18 từng bị quấy rối tình dục tại trường học và 11% bị quấy rối trên các phương tiện giao thông công cộng. Nơi làm việc cũng là một địa điểm thường xuyên diễn ra hành vi quấy rối tình dục theo nhận xét của 18% phụ nữ/trẻ em gái và 15% nam giới/người chứng kiến.

Đường phố được coi là nơi có nguy cơ xảy ra các vụ quấy rối tình dục cao nhất theo đánh giá của

57% phụ nữ/trẻ em gái

và **47%** nam giới/người chứng kiến.

Những nơi công cộng bị cho là không an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái ở cả hai thành phố Hà Nội và Hồ Chí Minh thường là những nơi vắng người qua lại, nhưng cũng không loại trừ các khu vực đông dân cư. Một số khu vực không an toàn ở hai thành phố được liệt kê trong Bảng 2 dưới đây:

Bảng 2: Khu vực không an toàn tại TP HCM và Hà Nội

TP Hồ Chí Minh	Hà Nội
<p>Bến xe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bến xe Miền Đông ● Điểm đón xe buýt (Đường Kinh Dương Vương) <p>Công viên</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Công viên Phú Lâm ● Công viên Gia Định ● Đường phố ● Đường Tú Xương (Quận 1) ● Đường Tên Lửa và khu lân cận đường Tên Lửa, Quận Bình Tân <p>Các khu vực khác</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Khu Chợ Lớn ● Khu ổ chuột quận Bình Tân, Bình Chánh, Thủ Đức ● Quốc lộ 1A giao với khu công nghiệp Tân Tạo ● Nhà ga, nhà vệ sinh công cộng ● Cầu Phú Mỹ ● Thư viện trung tâm Đại học Quốc gia TP HCM ● Khuôn viên trường đại học từ 18h-22h 	<p>Bến xe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bến xe Yên Nghĩa – Hà Đông ● Bến xe Long Biên ● Bến xe Mỹ Đình, Nước Ngầm, Giáp Bát ● Các bến xe buýt, công viên, nhà vệ sinh công cộng tuyến đường Giáp Bát – Nhổn <p>Công viên</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Công viên Hà Đông ● Công viên tại Bắc Thăng Long ● Đường phố ● Hàm đường bộ Khuất Duy Tiến ● Đường Phạm Văn Đồng – Phạm Hùng ● Đường Linh Đàm ● Đường Âu Cơ, Lạc Long Quân – Xuân Đình ● Đường Lê Văn Lương kéo dài ● Đường Triều Khúc – Thanh Xuân ● Đại lộ Thăng Long, cầu Thăng Long <p>Các khu vực khác</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Khu ổ chuột Thành Công, Yên Xã ● Chợ Nghi Tàm, chợ Long Biên, khu chợ tạm Ngã Tư Sở ● Chợ Nhà Xanh – Dịch Vọng, Ngã Tư Sở, Phùng Khoan ● Nhà chờ Long Biên ● Nhà vệ sinh công cộng

Có rất nhiều yếu tố gây nên sự không an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái, ví dụ như không có hoặc thiếu đèn chiếu sáng, bảng hiệu thông tin, nhà vệ sinh sạch sẽ, nhà vệ sinh dành cho phụ nữ, sự hiện diện của công an/dân phòng và chưa có hình phạt thích đáng cho những kẻ quấy rối. Tuy nhiên, tại những địa điểm có đầy đủ các yếu tố nêu trên, phụ nữ và trẻ em gái vẫn có nhiều nguy cơ bị

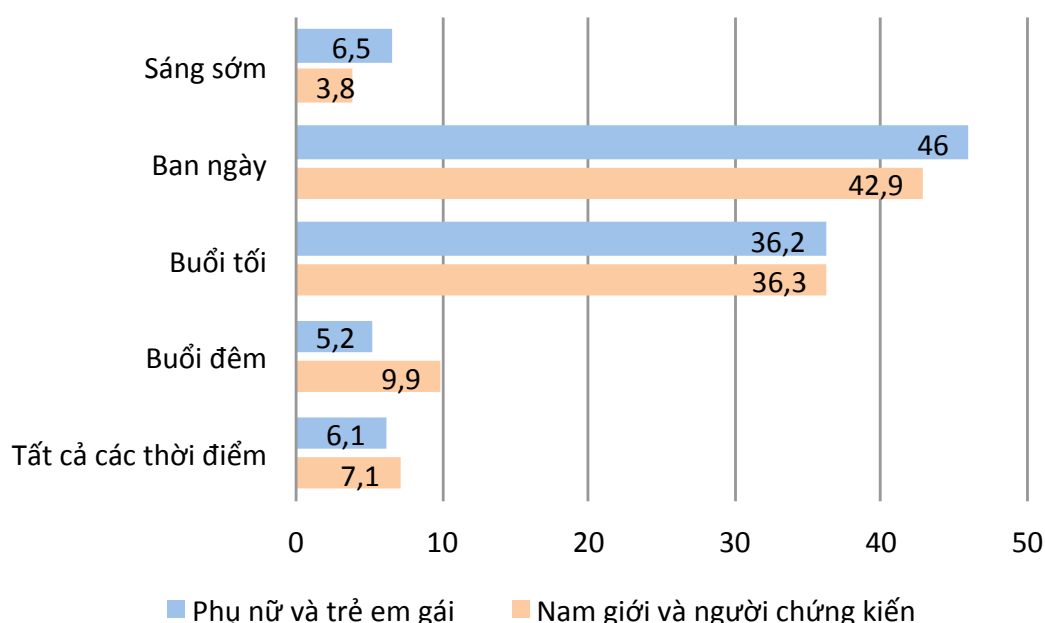
quấy rối do hệ quả của việc quan niệm phân biệt giới tính, bất bình đẳng giới và trọng nam khinh nữ vẫn còn tồn tại nặng nề trong ý thức của phần đông xã hội. Những quan niệm đó kìm kẹp cách ăn mặc của phụ nữ và trẻ em gái, hạ thấp giá trị của người phụ nữ và quy kết, đổ lỗi cho phụ nữ khi họ không may bị quấy rối, lạm dụng hoặc cưỡng bức. Lao động nữ nhập cư là nhóm dễ bị tổn thương hơn hết bởi sự định cư xa gia đình khiến họ có cảm giác xa lạ và bất an với nơi họ sinh sống.

4. Thời gian và tần suất xảy ra các vụ quấy rối tình dục

Phụ nữ và trẻ em gái có khả năng gặp phải hành vi quấy rối vào bất kỳ thời điểm nào trong ngày.

Số liệu khảo sát cho thấy **phụ nữ và trẻ em gái có khả năng gặp phải hành vi quấy rối vào bất kỳ thời điểm nào trong ngày**. 46% phụ nữ và trẻ em gái và 43% nam giới và người chứng kiến cho rằng thời gian xảy ra các hành vi quấy rối thường là vào ban ngày. Khung giờ từ 18:00 đến 22:00 cũng là khoảng thời gian dễ xảy ra hành vi quấy rối với 36,2% ý kiến của phụ nữ và trẻ em gái và 36,3% ý kiến của nam giới và người chứng kiến.

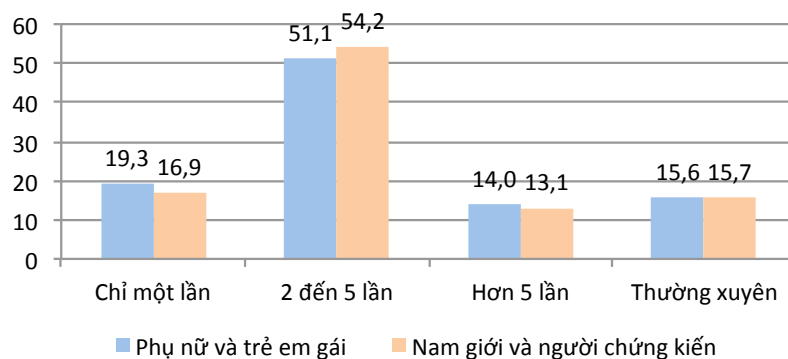
Hình 2: Thời gian xảy ra các hành vi quấy rối ở nơi công cộng

Nguồn: Khảo sát đường phố “Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?” - 2014

Hơn nửa nhóm phụ nữ và trẻ em gái (51%) chia sẻ rằng họ đã từng bị quấy rối vào ban ngày hơn 3 lần trong đời. Điều đáng lưu ý là 16% phụ nữ và trẻ em gái cho rằng họ thường xuyên gặp phải những hành vi quấy rối.

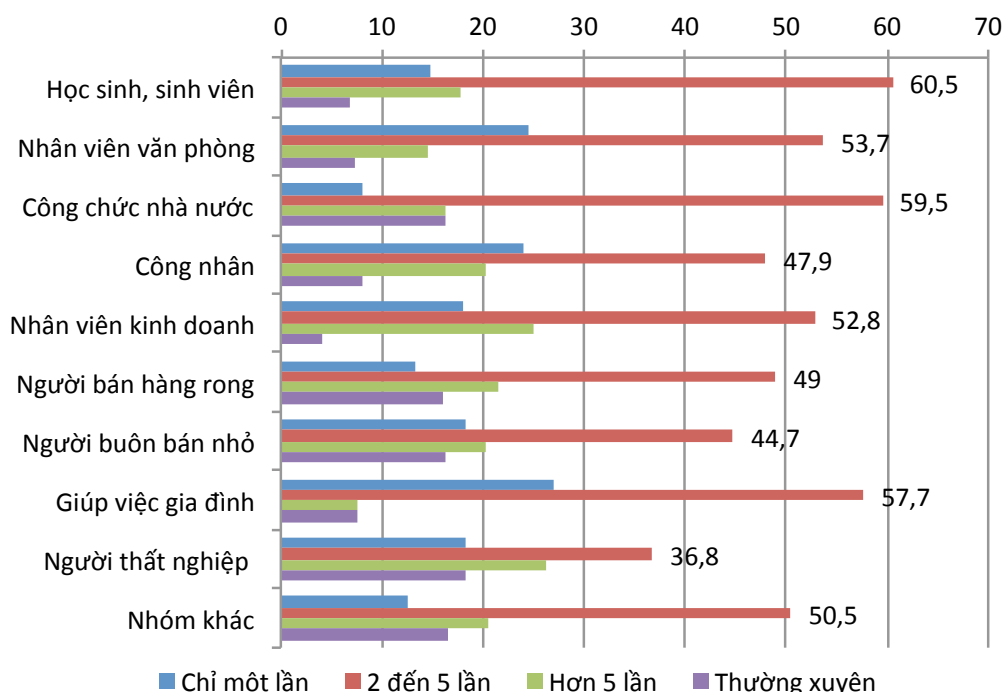
Hình 3: Mức độ thường xuyên gặp phải/chứng kiến hành vi quấy rối nơi công cộng trong đời người

Nguồn: Khảo sát đường phố “Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?” - 2014

Số liệu cũng chỉ ra rằng phụ nữ và trẻ em gái ở tất cả các nhóm nghề nghiệp đều đã từng bị quấy rối từ 2 đến 5 lần trong đời. Thực tế này cho thấy nạn quấy rối tình dục vượt qua các rào cản kinh tế và tuổi tác. Nhóm học sinh và sinh viên nữ bị quấy rối nhiều nhất (60%), sau đó là nhóm công chức nhà nước, giúp việc gia đình, nhân viên văn phòng, nhân viên kinh doanh và nhóm thất nghiệp với các tỷ lệ lần lượt là 59%, 57%, 54% and 53%.

Hình 4: Mức độ thường xuyên gặp phải hành vi quấy rối (theo nghề nghiệp)

Nguồn: Khảo sát đường phố “Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?” - 2014

5. Nhận dạng của người gây ra hành vi quấy rối

- Hầu hết những người gây ra hành vi quấy rối đều là nam giới trong nhóm tuổi 15-25** theo ý kiến trả lời của 41% phụ nữ và 52% nam giới/người chứng kiến. Nhóm 36-55 tuổi là nhóm có xu hướng thực hiện hành vi quấy rối cao thứ hai theo ghi nhận của 24% phụ nữ và 7% nam giới/người chứng kiến. Hành vi quấy rối tình dục có thể được thực hiện bởi cá nhân hoặc theo nhóm. Gần 2/3 phụ nữ và trẻ em gái trả lời phỏng vấn cho rằng người gây ra hành vi quấy rối là một cá nhân (65%) và có 48% nam giới/người chứng kiến đồng tình với nhận định này. Mặt khác, hơn 1/4 phụ nữ (26%) và 40% nam giới/người chứng kiến cho rằng hành vi này thường do một nhóm người gây ra.
- Theo ý kiến của 91% phụ nữ trong nhóm tuổi 18-23, thủ phạm thực hiện hành vi quấy rối phần lớn là người lạ. Tuy nhiên, theo 86% nam giới và người chứng kiến, cấp trên lại là những người gây ra hành vi quấy rối nhiều nhất.

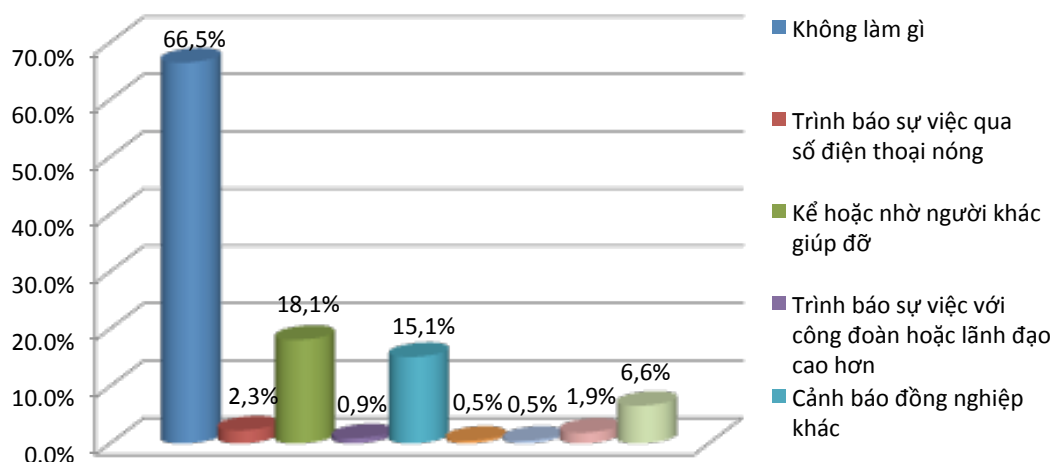
6. Phản ứng với những hành vi quấy rối tình dục

Trên trung bình, có tới 67% phụ nữ và trẻ em gái không có bất kỳ hành động phản ứng nào khi họ gặp phải các hành vi quấy rối tình dục, tuy nhiên, tỷ lệ này dao động nhẹ giữa các nhóm khác nhau. Theo thống kê, chỉ có 17% trong nhóm thất nghiệp và 29% trong nhóm giúp việc gia đình phản ứng lại ngay tức thời, trong khi đó, 30% công chức nhà nước chọn cách kể với đồng nghiệp hoặc nhờ họ giúp đỡ khi gặp phải vấn đề này.

Trung bình, có tới

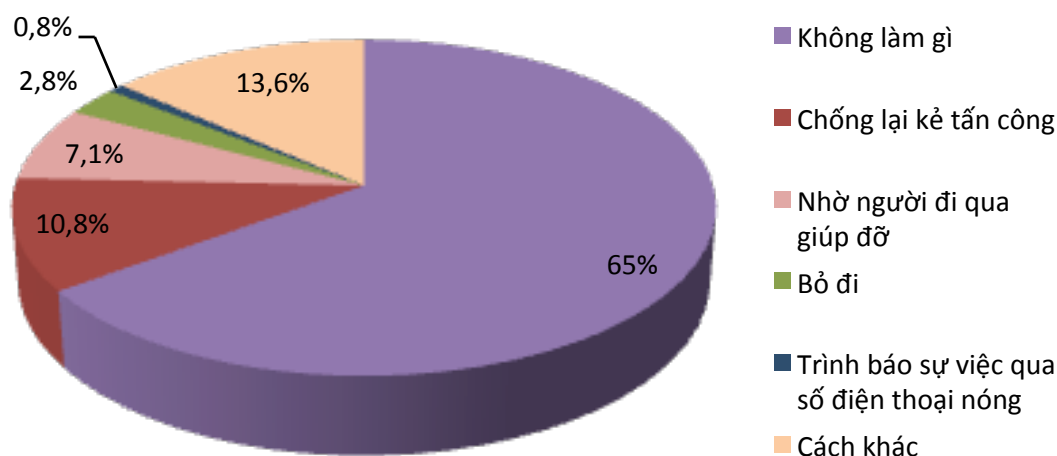
67% phụ nữ và trẻ em gái không có bất kỳ hành động phản ứng nào khi họ gặp phải các hành vi quấy rối tình dục.

Hình 5: Phản ứng với hành vi quấy rối tình dục (Phụ nữ và trẻ em gái)

Nguồn: Khảo sát đường phố "Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?" - 2014

Hình 6: Phản ứng tức thì với hành vi quấy rối tình dục (Nam giới và người chứng kiến)

Nguồn: Khảo sát đường phố “Thành phố an toàn cho phụ nữ và trẻ em gái: Tính khả thi?” - 2014

Đa số người trong nhóm nam giới/người chứng kiến (65%) chọn cách không làm gì khi họ bắt gặp hành vi quấy rối. Chỉ có 0,8% gọi điện trình báo cho đường dây nóng.

Có nhiều lý do khiến đa số nạn nhân lẫn người chứng kiến không phản ứng lại với các hành vi quấy rối và xâm hại tình dục, bao gồm:

- Hành vi quấy rối như **huýt sáo trêu ghẹo** và **liếc mắt đưa tình được coi là bình thường** theo quan niệm của cả nam giới và nữ giới. Phần lớn người được phỏng vấn đều cho rằng đó chỉ đơn thuần là những cử chỉ đùa bỡn thể hiện sự nam tính.
- Các hành vi quấy rối tình dục nơi công cộng thường xảy ra nhanh, khó có bằng chứng chứng minh. Bên cạnh đó, nạn nhân/người chứng kiến cũng thường cho rằng sự việc chưa đủ mức độ nghiêm trọng để tố cáo nên do vậy, có rất ít cách để ngăn chặn.
- Sự thiếu tin tưởng đối với các lực lượng chức năng cũng là một nguyên nhân dẫn đến sự bị động của nạn nhân và những người xung quanh. Khảo sát cho thấy 34% phụ nữ có chung suy nghĩ rằng việc khai báo với công an về các hành vi quấy rối cũng không mang lại thay đổi gì. Bên cạnh đó, thủ tục khai báo vẫn còn rườm rà, mệt mỏi và phức tạp.

Trong nhiều trường hợp, phụ nữ cảm thấy xấu hổ và thậm chí bị xã hội kỳ thị nếu họ khai báo các hành vi quấy rối tình dục, bởi suy nghĩ đổ lỗi cho phụ nữ vì đã có hành vi sai trái gì đó nên mới bị đàn ông quấy rối tình dục vẫn còn tồn tại trong xã hội. Điều này lý giải vì sao phần đông phụ nữ và trẻ em gái có tâm lý dễ bỏ qua trong khi một số khác lại sợ tìm đến công an nhờ giúp đỡ. Chỉ có 1,9% phụ nữ khi được hỏi trả lời rằng họ sẽ trình báo với công an, những người khác cho rằng việc khai báo về hành vi quấy rối là hoàn toàn không đáng và không cần thiết.

7. Những biện pháp tự vệ đối với hành vi quấy rối tình dục nơi công cộng

Phụ nữ và trẻ em gái đã tự tìm nhiều cách để bảo vệ mình khỏi các hành vi quấy rối tình dục.

Các biện pháp phổ biến bao gồm: hạn chế ra ngoài khi trời tối, tránh qua lại những chốn vắng vẻ, tránh mặc áo hở cổ, hở vai và tự trang bị cho mình các vật dụng để tự vệ phòng trường hợp bị tấn công bất ngờ.

KẾT LUẬN

Kết luận

Hà Nội được UNESCO công nhận là Thành phố vì Hòa bình, và Thành phố Hồ Chí Minh là Hòn ngọc Viễn Đông, đều là miền đất hứa thu hút hàng triệu người tới sinh sống, và họ mong muốn có một môi trường sống an toàn cho bản thân và cho con em. Lao động nữ nhập cư rời bỏ quê hương tới những thành phố này với hy vọng tìm kiếm việc làm và cải thiện chất lượng cuộc sống. Đây cũng là những điểm đến được rất nhiều du khách mong muốn khám phá và thưởng thức trong kỳ nghỉ của họ. Thành phố cũng là nơi tạo điều kiện thuận lợi cho

Bức tranh tổng thể về hai thành phố được vẽ lên từ kết quả khảo sát lại cho thấy những điều đi ngược lại với mong muốn và kỳ vọng của người dân, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em gái. Những nơi đông người qua lại như đường phố, phương tiện giao thông công cộng, hay thậm chí các khu vực công sở lại tiềm ẩn nhiều nguy cơ đe dọa đến sự an toàn của họ và ngày ngày phải đứng trước rủi ro bị xâm hại cả về thể chất lẫn tinh thần.

học sinh, sinh viên nữ được tự do tìm hiểu, học hỏi, trau dồi kiến thức và kỹ năng cần thiết để phát huy hết tiềm năng của bản thân. Không những thế, các cơ quan của Chính phủ cũng sẽ rất hài lòng khi được điều hành thành phố của họ trong hòa bình và văn minh.

Tuy nhiên, bức tranh tổng thể về hai thành phố được vẽ lên từ kết quả khảo sát lại cho thấy những điều đi ngược lại với mong muốn và kỳ vọng của người dân, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em gái. Những nơi đông người qua lại như đường phố, phương tiện giao thông công cộng, hay thậm chí các khu vực công sở lại tiềm ẩn nhiều nguy cơ đe dọa đến sự an toàn của họ và ngày ngày phải đứng trước rủi ro bị xâm hại cả về thể chất lẫn tinh thần.

Phụ nữ và trẻ em gái nghèo còn phải đối diện với nhiều rủi ro hơn. Việc thiếu hoặc không đảm bảo chất lượng của các dịch vụ công bản như giáo dục, vận chuyển, an ninh, hệ thống chiếu sáng hay nhà vệ sinh công cộng làm tăng thêm sự yếu thế của họ. Tình trạng này càng trầm trọng hơn bởi những khó khăn trong tiếp cận các dịch vụ công có nhạy cảm giới cũng việc thiếu các chương trình thiết thực nhằm mục đích khắc phục tình trạng bạo lực với phụ nữ ở nơi công cộng.

Quan trọng hơn, thái độ và hành vi của nam giới cũng như văn hóa coi thường pháp luật cần phải được thay đổi thông qua việc Nhà nước đảm bảo thực thi luật hiệu quả, có các cơ chế giám sát và có thêm các chính sách để thành phố là nơi người dân mong muốn được sinh sống và hưởng thụ cuộc sống, và giấc mơ của hàng triệu người về một thành phố an toàn có thể trở thành sự thật.

Quan trọng hơn, thái độ và hành vi của nam giới cũng như văn hóa coi thường pháp luật cần phải được thay đổi thông qua việc Nhà nước đảm bảo thực thi luật hiệu quả, có các cơ chế giám sát và có thêm các chính sách để thành phố là nơi người dân mong muốn được sinh sống và hưởng thụ cuộc sống, và giấc mơ của hàng triệu người về một thành phố an toàn có thể trở thành sự thật.

Kiến nghị chính sách

Được sống trong sự an toàn và an ninh tuyệt đối ở mọi lúc, mọi nơi là quyền hiến định và hợp pháp của phụ nữ và trẻ em gái. Để đảm bảo những quyền cơ bản này được thực thi đầy đủ, một số kiến nghị đã được rút ra từ cuộc khảo sát để các cơ quan, tổ chức và cá nhân liên quan có thể cùng hành động một cách có hiệu quả:

Về hệ thống chiếu sáng nơi công cộng

- Lắp đặt và duy trì hệ thống chiếu sáng công cộng, mở rộng phạm vi chiếu sáng tới tất cả các đường phố, ngõ ngách, công viên, khu dân cư, trạm chờ các phương tiện giao thông công cộng cũng như các cơ sở công như trường học và bệnh viện.

Về phương tiện giao thông công cộng

- Tăng cường và cải thiện chất lượng hệ thống phương tiện giao thông công cộng, ưu tiên nhiều tuyến đường tới vùng ngoại ô và các khu dân cư nghèo.
- Tăng số lượng xe buýt phục vụ trong các khung giờ cao điểm và cho phụ nữ làm việc ca đêm, giúp họ di chuyển một cách an toàn tới những nơi đi lại khó khăn.
- Tham vấn ý kiến của các khu dân cư nghèo để thiết lập các tuyến đường và trạm chờ xe buýt mới.
- Tổ chức vận động và tăng cường các hoạt động truyền thông nhằm chấm dứt tình trạng bạo lực giới và quấy rối tình dục trên các phương tiện giao thông công cộng.
- Tổ chức tập huấn cho lái xe và nhân viên soát vé giúp họ nâng cao năng lực xử lý các tình huống quấy rối tình dục và hành hung trên các phương tiện giao thông công cộng.
- Lắp đặt thêm các nhà vệ sinh có trang bị cửa và chốt an toàn, riêng biệt cho nam giới và nữ giới ở các trạm chờ xe buýt.
- Lắp đặt hệ thống camera giám sát (CCTV) trên các phương tiện giao thông công cộng và các điểm nóng khác để thu thập đầy đủ bằng chứng cho sự can thiệp của pháp luật và để có biện pháp ngăn chặn các hành động quấy rối một cách kịp thời

Công an và củng cố luật pháp

- Tập huấn và huy động lực lượng an ninh (công an, cảnh sát, dân phòng,..) tìm hiểu và kịp thời phản ứng với các vụ quấy rối, hành hung nhắm vào phụ nữ và trẻ em gái, đồng thời có hành động chống lại kẻ quấy rối thay vì đổ lỗi, đe dọa hay nhạo báng những người phụ nữ hoặc trẻ em gái là nạn nhân.
- Tăng cường hoạt động tuần tra ở các khu vực vắng người qua lại và cả các khu vực đông dân cư để kịp thời ngăn chặn các hành vi bạo lực và phạm tội.
- Nâng cao nhận thức của người dân để chấm dứt tình trạng bạo lực đối với phụ nữ.

- Tăng cường thực thi pháp luật và các chế tài hình sự đối với hành vi bạo lực nhắm tới phụ nữ và trẻ em gái ở tất cả mọi nơi.
- Tăng cường lực lượng nữ công an với nghiệp vụ và thái độ có nhạy cảm giới để ứng phó với các tình huống bạo lực.
- Đảm bảo các lực lượng chức năng phục vụ dân 24/24 giờ mỗi ngày bởi các hành vi quấy rối và xâm hại tình dục có thể xảy ra vào bất kỳ thời gian nào trong ngày.
- Thiết lập các đường dây nóng để phụ nữ có thể kịp thời khai báo về hành vi bạo lực và yêu cầu lực lượng chức năng có các hành động can thiệp.
- Xây dựng và áp dụng quy trình chuẩn cho việc khai báo các hành vi bạo lực với phụ nữ và trẻ em gái ở nơi công cộng.
- Thường xuyên thực hiện khảo sát có sự tham gia (ví dụ hai năm 1 lần) để đánh giá mức độ an toàn của phụ nữ và trẻ em gái nơi công cộng, từ đó kịp thời đưa ra các hành động can thiệp phù hợp.
- Cụ thể hóa định nghĩa về hành vi quấy rối tình dục trong khung pháp lý.

Về giáo dục

- Xây dựng và thực thi các chiến lược đảm bảo nền giáo dục không phân biệt giới tính dựa trên kết quả tham vấn Chính phủ, các cán bộ ngành giáo dục và các tổ chức xã hội.
- Phát hiện và xử phạt các hành vi bạo lực trong trường học bằng cách xây dựng nội quy, quy chế, nguyên tắc cụ thể và hệ thống xử lý vi phạm chặt chẽ đối với các hành vi quấy rối tình dục với học sinh nữ vì bất kỳ mục đích nào, không ngoại trừ giáo viên cũng như các cá nhân khác có quyền.
- Xây dựng năng lực xử lý các tình huống quấy rối tình dục trong phạm vi trường học cho giáo viên.
- Tổ chức các buổi tọa đàm, trao đổi giữa nhà trường và gia đình để kịp thời giải quyết các vấn đề liên quan đến ma túy hay mang thai ngoài ý muốn.
- Thiết lập nhóm truyền thông trong trường học để tổ chức tập huấn, và thường xuyên báo cáo về tình trạng bạo lực tình dục và quyền phụ nữ để đảm bảo tính nhạy cảm giới trong giải quyết các nguyên nhân gốc rễ gây ra bạo lực giới thay vì thái độ đổ lỗi cho nạn nhân.
- Giáo dục cho nam sinh và nam giới để họ nhận thức được rằng các hành vi quấy rối và xâm hại tình dục đối với phụ nữ và trẻ em gái là thiếu văn minh, vi phạm pháp luật và sẽ bị trừng trị thích đáng.
- Tuyển đại sứ tuyên truyền cho người dân về quyền được an toàn của phụ nữ khỏi các hành vi quấy rối tình dục nơi công cộng.
- Thuyết phục các nhà lập chính sách và người dân công nhận quấy rối tình dục là hành vi vi phạm pháp luật và không chỉ đơn thuần là cử chỉ tự nhiên của nam giới đối với phụ nữ và trẻ em gái.

Về y tế

Mặc dù phạm vi khảo sát không bao hàm phạm trù y tế, việc đảm bảo chất lượng và tính nhạy cảm giới của các dịch vụ y tế dành cho phụ nữ và trẻ em gái là nạn nhân của bạo lực giới (hành hung và xâm hại tình dục) ở nơi công cộng cũng là một vấn đề quan trọng và cấp thiết:

- Đảm bảo phụ nữ và trẻ em gái có thể tìm hiểu đầy đủ thông tin về các cơ sở y tế và được điều trị kịp thời khi gặp phải các vấn đề liên quan đến bạo lực tình dục.
- Xây dựng năng lực cho các y, bác sĩ về phương pháp điều trị dự phòng cho phụ nữ ở các cơ sở y tế cộng đồng.
- Tập huấn cho các y, bác sĩ, giúp họ xây dựng phương pháp điều trị có nhạy cảm giới để thực hiện ở các cơ sở y tế của họ.
- Nâng cao chất lượng của các bệnh viện với các trang thiết bị phù hợp và đội ngũ y, bác sĩ có đủ chuyên môn.

Về sự tham gia

- Tổ chức đối thoại giữa Chính phủ, các nhà cung cấp dịch vụ công và các đại diện cộng đồng để xác định các vấn đề còn đang tồn tại liên quan đến sự thiếu an toàn trong thành phố, từ đó xác định các phương pháp giải quyết phù hợp.
- Tổ chức các buổi họp với dân chúng có sự tham gia của người dân nghèo và người nhập cư, khuyến khích họ chia sẻ về các tình huống không an toàn trong thành phố và giúp họ hiểu rõ hơn về quyền được sống trong một thành phố an toàn của mình.
- Tổ chức các nhóm phụ nữ và nam giới của khu phố, có trách nhiệm giải quyết các trường hợp bạo lực và đảm bảo khu vực của họ an toàn cho phụ nữ cũng như tất cả mọi người.
- Tăng cường sự tham gia của các tổ chức địa phương trong việc phối hợp với Hội đồng Nhân dân phản ánh các vấn đề của thành phố và đề xuất kiến nghị, giải pháp của họ.

Mọi cá nhân, phụ nữ hay nam giới, trẻ hay già đều có quyền sử dụng tiếng nói của mình để kêu gọi chấm dứt các hành động quấy rối và lạm dụng đối với phụ nữ và trẻ em gái, góp phần xây dựng thành phố an toàn cho cuộc sống cả phụ nữ nói riêng và tất cả mọi người nói chung.

ActionAid và CGFED kêu gọi các cá nhân, tổ chức, các công ty, giới truyền thông, những người quan tâm tới sự an toàn và quyền của phụ nữ & trẻ em trong thành phố cùng tham gia Chương trình “Thành phố An toàn cho phụ nữ và trẻ em gái - Nơi giấc mơ thành sự thật”.

Vui lòng liên lạc với chúng tôi theo địa chỉ : Safe.city.Vietnam@actionaid.org.

Báo cáo đầy đủ được đăng tải tại: <http://www.actionaid.org/vietnam/publications>

Hà Nội, 2014

Thực hiện báo cáo:

**Trung tâm nghiên cứu Giới,
Gia đình và Môi trường trong
Phát triển (CGFED)**

Biên soạn Tóm tắt Chính sách:

Bà Đỗ Hạnh Chi

Bà Lê Thị Lan Phương

Hiệu đính:

Bà Hoàng Phương Thảo

Đóng góp ý kiến:

Tiến sỹ Ramesh Khadka

Ông Moses Mubiru

Ông Đào Quang Minh

Bà Kate Carroll

Bà Stephanie Ross

ActionAid là một tổ chức phi chính phủ quốc tế hoạt động để chấm dứt đói nghèo. Bắt đầu hoạt động ở Việt Nam từ năm 1989, ActionAid Việt Nam sát cánh cùng người nghèo và thiệt thòi, cam kết vì sự phát triển bền vững của đất nước.

Để biết thêm thông tin, vui lòng truy cập website chính thức của ActionAid tại: www.actionaid.org/vi/vietnam

Trung tâm nghiên cứu Giới, Gia đình và Môi trường trong Phát triển (CGFED) là tổ chức phi chính phủ Việt Nam được thành lập vào tháng 5/1993, hoạt động trong lĩnh vực Giới và sự phát triển của phụ nữ. Với hơn 20 năm hoạt động CGFED tập trung vào các hoạt động nghiên cứu hành động và vận động chính sách với mong muốn thúc đẩy mỗi cá nhân và cộng đồng tạo dựng hạnh phúc trên nền tảng Bình Đẳng Giới

Để biết thêm thông tin, xin vui lòng truy cập website của CGFED: <http://www.cgfed.org.vn>

Báo cáo được xây dựng từ hỗ trợ tài chính của Irish Aid và ActionAid.

LUCK HOUSE

